Donderdag 7 November 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4955

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 80 Willemstad. Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad: tel 38.

... wil Triest laten aan Italie, maar stelt strenge voorwaarden

...n ontbrak op revolutiefeest in Moskou

...anov en Govorov spraken in zijn plaats

NIEUW VOORSTEL VAN TITO

De Italiaanse communistische leider Palmiro Togliatti maakte na terugkeer van Beograd bekend, dat Tito bereid is Triëst aan Italië af te staan indien Gorizia aan Joegoslavië wordt toegekend. De enige voorwaarde welke Tito voorts stelt, is dat aan Triëst binnen de Italiaanse republiek een autonome status worde toegekend, zodat de bewoners van Triëst hun eigen stad en het omliggend gebied zelf overeenkomstig democratische beginselen zullen kunnen besturen.

Togliatti legde deze verklaringen af in een vraaggesprek met het communistische orgaan „l'Unita".

Volgens de beslissingen die te Parijs getroffen werden, zal Triëst een vrijstad worden, terwijl Gorizia aan Italië wordt toegekend.

De Italiaanse communistische leider zeide, dat hij persoonlijk de voorstellen van Tito toegedaan is en zij zeker kunnen dienen als basis voor een definitieve oplossing van alle geschillen tussen de twee landen.

Van de zijde van de Italiaanse regering werd niet onmiddellijk gereageerd op de verklaringen van Togliatti, doch men verwacht, dat het cabinet deze vandaag zal overwegen. De communistische leider, die geen lid is van het cabinet, gaf in het vraaggesprek te kennen dat hij niet met een officiële regeringsopdracht naar Beograd gegaan is. „Als algemeen secretaris van de Italiaanse partij wenste ik met Maarschalk Tito de vraagstukken te bespreken, welke onze twee landen betreffen, teneinde meer precies na te gaan wat de basis zal zijn voor de noodzakelijke samenwerking tussen de Italiaanse en Joegoslavische volken" (Rome, AP 7.11).

TEGEN REGELING VOOR TRIEST.

Zowel Italië als Joegoslavië hebben de regeling welke de grote mogendheden voorgesteld hebben voor Italië, aan critiek onderworpen. Men deelde aan de Vierministerraad mede, dat de voorgestelde regeling voor het nieuwe internationaal gebied dictatoriaal en ondemocratisch zou zijn. (New York, AP 6.11).

GELUKWENS AAN STALIN.

Attlee heeft een telegram met de beste gelukwensen gezonden aan Stalin: „Op deze 29e jaardag van de vestiging van de Sovjetstaat zend ik u mijn felicitaties en wens ik door middel van u het Sovjet-volk de oprechte wensen van het Britse volk te betuigen voor zijn toekomstig welzijn en welvaart", aldus luidde het telegram (Londen, AP 7.11).

STALIN SPRAK NIET.

Maarschalk A. A. Zhdanov sprak op de avond voor de 29ste verjaardag van de Revolutie de rede uit, welke Stalin volgens verwachting zou hebben moeten houden. Uit Sovjet-bronnen wordt vernomen, dat het onzeker is of Stalin later zal spreken.

Zhdanov verklaarde: „Het bloed van ons volk werd niet vergoten voor imperialistische expansionisten, voor de strevers naar wereld-overheersing — voor de atoom-afpersers. Zhdanov, die voorzitter is van de Opperste Sovjet-raad, verklaarde dat Rusland krachtiger dan ooit tevoren uit oorlogsomstandigheden is getreden, waaronder „een kapitalistisch land verlaagd zou zijn geworden tot een tweede-rangsstaat". De toespraak werd gedurende een feestvergadering gehouden in het Bolsjoi-theater te Moskou en werd over heel Rusland uitgezonden. Deze vergadering werd bijgewoond door leden van de Communistische Partij, vele vooraanstaande staatsambtenaren en chefs van het leger.

Zhdanov wordt aangewezen als de mogelijk opvolger van Stalin.

Voortbordurende op zijn thema van de communistische meerderwaardigheid aan het kapitalisme, zeide Zhdanov: „Ik noem niet eens zulke landen als de Verenigde Staten en Groot Britannië, welker grondgebied niet door vijandelijke troepen werden bezet en die daarom niet de taak van na-oorlogse heropbouw van hun nationale economie hebben te horen. Desondanks is de na-oorlogse periode in deze landen een bron van zware economische en politieke crises. In de kapitalistische landen heeft de overgang van oorlog naar vrede, grote inkrimping van de markt daling van het productepeil, sluiting van fabrieken en groeiende werkloosheid tengevolge gehad.

Voor de afwezigheid van Stalin werd geen onmiddellijke verklaring gegeven. Zhdanov haalde herhaaldelijk woorden van Stalin aan, waarbij de aanwezigen telkens een donderend applaus liet horen. Zhdanov deed een beroep op alle Russen die zijn toespraak over de radio hoorden om de geweldige offers te brengen welke de heropbouw van het land eist. Hij voegde daaraan toe, dat „deze offers niet te vergelijken zijn met die welke de werkgevers en nemers in de kapitalistische landen hebben te dragen — offers die buitengewoon groot zijn, aangezien de kapitalisten niet zelf de lasten op de schouders nemen... maar alle ontberingen op de arbeiders boeren en kantoorbedienden schuiven (Londen, AP 6.11).

MAARSCHALK GOVOROV SPREEKT.

In een redevoering ter gelegenheid van de 29e verjaardag van de Bolsjewistische revolutie zeide Maarschalk Leonid A. Govorov, dat Rusland „onvermoeibaar zal strijden voor een duurzame, stabiele en democratische vrede."

De Held van Leningrad richtte zich tot een grote menigte, die zich verzameld had op het Rode Plein en zeide daarbij, dat Rusland niet kon falen in de strijd omdat het „de steun en genegenheid had geniet van grote volkenmassa's over de gehele wereld". „Dat is waarom, de intriges van de wereldreactie ten spijt, de democratische vrede moet triomferen."

Govorovs rede werd door de radio van Moskou uitgezonden en ging vooraf aan de gebruikelijke urenlange parade op het Rode Plein, waaraan deelgenomen werd door aaneengesloten gelederen van soldaten en arbeiders.

Uit het radioverslag kon niet worden opgemaakt of Stalin — die gewoonlijk de centrale figuur is bij dergelijke gebeurtenissen — aanwezig was. De verklaring van de Russische politiek, die gewoonlijk door Stalin voorgelezen wordt op de avond vóór de feestdag, werd gisteravond in het Bolsjoi-theater door Generaal Andrei A. Zhdanov, Secretaris van de communistische partij en voorzitter van de Opperste Sovjet, afgelegd.

Heden nam Govorov de ereplaats in op het podium voor de wapenschouw. Hij vestigde in zijn redevoering de aandacht op het feit, dat Ruslands strijdkrachten belangrijk in omvang zijn afgenomen als gevolg van de recente demobilisatiebesluiten, doch verklaarde, dat zij een betrouwbare wacht vormen voor de veiligheid van het moederland en tevens een bolwerk voor de vrede (Londen, AP 7.11).

TRUMAN OVER DE EILANDEN IN DE STILLE OCEAAN.

President Truman gaf een verklaring uit, waarin hij zeide, dat de Verenigde Staten geneigd zijn de vroegere Japanse eilanden in de Stille Oceaan onder voogdijschap der Verenigde Naties te stellen indien de Verenigde Staten evenwel het administratief toezicht erover blijven oefenen. Hij zeide, dat een voorstel te dien einde aan de Veiligheidsraad der Verenigde Naties zal worden voorgelegd. Het Noordamerikaanse plan omvat de eilanden, welke onder Japans mandaat gesteld werden door de Volkenbond alsook de Japanse eilanden waarvoor de Verenigde Staten de verantwoordelijkheid aanvaard hebben als gevolg van de oorlog (Washington, AP 6.11).

GELOVEN HET NOG NIET.

Sceptische agenten van het Noordamerikaanse leger zijn bezig aan een onderzoek naar aanleiding van de verhalen van gevangen genomen luitenant-kolonel van de S.S., dat Hitler nog in leven is en dat men hem over geheime stations tot zijn volgelingen kan horen spreken (Stuttgart, AP 6.11).

NIEUWE NEDERLAAG VOOR RUSLAND.

Rusland leed een nieuwe nederlaag in de vergadering der Verenigde Naties toen het Comité voor Politieke Aangelegenheden van de Vergadering der Verenigde Naties weigerde om de actie van Dinsdag op het voorstel van Arznine over toelating van nieuwe leden, wederom in behandeling te nemen. De Russen zeiden, dat de actie neerkwam op een herziening van het Handvest door slinkse methoden". De stemming volgde na een debat van anderhalf uur, waarbij Tsjechoslowakije, Polen, Rusland met klem aandrongen op herziening van de reeds eerder genomen beslissing in het belang van de eensgezindheid en de samenwerking. Het Comité stemde eerst met 33 tegen 11 stemmen tegen de Tjechische motie om het oorspronkelijk voorstel van Argentinië te wijzigen. Toen stemde het met 53 tegen 10 stemmen tegen het wederom in overweging nemen van Argentinië's voorstel.

KRANTEN OVER DE VERKIEZINGEN.

De New Yorkse „Times" die onafhankelijk is van beide partijen zeide in een hoofdartikel naar aanleiding van het feit dat de Republikeinen bij de Dinsdag gehouden verkiezingen de leiding kregen in het Huis van Afgevaardigden, van mening te zijn, dat de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten practisch niet zal veranderen. „Thans hebben de Verenigde Staten een buitenlandse politiek — de buitenlandse politiek van Truman, Byrnes, Vandenberg en Austin —, die door beide partijen en wel een grote meerderheid van die partijen gesteund wordt.

Deze campagne is niet gevoerd over aangelegenheden van de buitenlandse, maar in het bizonder over die van binnenlandse politiek.

Volgens „Times" is de republikeinse overwinning veroorzaakt door „de ontevredenheid over de handhaving der beperkingen van de oorlogstijd in Washington, lang nadat de oorlog teneinde was... de grote stakingen, die de terugkeer naar normale omstandigheden beletten... terwijl de onenigheden in de administratie zelf ongetwijfeld veel aan haar prestige heeft afgedaan. Het incident-Wallace deed de maat overlopen".

De „Herald Tribune", die een republikeinse redactie heeft zeide „Het land heeft met overgrote meerderheid voor een verandering gestemd. Het Congres is voor Truman onherroepelijk verloren. De tekenen voor 1948 (presidentsverkiezing) zijn duidelijk... Achter dit succes voor de partij, staat de overwinning van het Noordamerikaanse volk. Het herstel van het twee-partijen stelsel is geen kleine overwinning. Dit blad heeft Franklin Roosevelt steeds gaarne gesteund in een groot gedeelte van zijn politiek. De grote bezorgdheid van dit blad lag in feite hierin dat, door de oorlog met de steeds zolang in ons land gehuldigde traditie, dat de president slechts eenmaal herkozen wordt, werd gebroken, waarbij een één-partij stelsel het politieke leven van de natie bedreigde... De wisseling van een zwakke administratie, de kapitale fouten van de „New Deal" hebben zich ten langen laatste gewroken" (New York, AP 6.11).

Gouverneur Kasteel in Nederland

De tegenwoordigheid van Zijne Excellentie den Gouverneur van Curaçao Dr. P. A. Kasteel in Nederland heeft eens te meer de openbare aandacht gevestigd op de politieke situatie in Curaçao, aldus het Algemeen Handelsblad.

In een hoofdartikel in het Algemeen Handelsblad werd gezegd dat het vanzelfsprekend is, dat de Nederlandse Regering die de nieuwe directieven voor West-Indië voorbereidt, alle partijen dient te horen en de Gouverneur kan zeker niet de onbelangrijkste worden genoemd. Het is inderdaad vreemd, dat wij moeten spreken van verschillende partijen, maar het is een feit, dat de Gouverneur en de Staten niet naast elkaar, maar tegenover elkaar staan.

In Curaçao en in Suriname zijn bezwaren tegen de grote persoonlijke macht die de Gouverneur kan oefenen.

Het is de bedoeling een verantwoordelijk lichaam tussen Staten en Gouvernement te stellen en de Nederlandse Regering onderzoekt de mogelijkheid voor zulk een lichaam. Dit is de reden waarom Dr. Kasteel in Nederland is.

Na de positie van Dr. Kasteel als Gouverneur te hebben besproken, schrijft het blad, dat het een nadeel is voor den Gouverneur, dat hij gedurende de oorlog benoemd werd door de Londense Regering. Indien hij benoemd was voor de oorlog of indien hij Curaçao vroeger had gekend, zou zijn positie ongetwijfeld veel sterker zijn geweest. Wij hebben reeds eerder vastgesteld, dat mensen, die zeer nuttig werk verrichten onder Londen niet langer in Nederland meetellen. De huidige Regering, de tweede sedert Londen, schijnt ook de gewoonte te hebben aangenomen alleen waarde te hechten aan nieuwe dingen. Ook Dr. Kasteel heeft af te rekenen met deze onrechtvaardigheid (Amsterdam, Aneta).

TAFT OVER DE VERKIEZINGEN.

Senator Robert Taft, Republikeinse vertegenwoordiger voor Ohio en waarschijnlijk candidaat voor het presidentschap van de Verenigde Staten bij de in 1948 te houden verkiezingen heeft naar aanleiding van de Noordamerikaanse verkiezingen van Dinsdag: gezegd: „Voor het eerst in veertien jaar bevindt het land zich niet in een noodtoestand. De uitslag van de verkiezingen toont duidelijk aan dat het Amerikaanse volk absoluut niet ervan gediend is om een arbitraire centrale macht de bevoegdheid en de middelen te geven om zijn dagelijks leven te regelen (Cincinnati, AP 6.11).

WALLACE OVER DE VERKIEZINGEN.

Henry Wallace, die onlangs door Truman werd ontslagen als Secretaris van Handel wegens verschil van mening over de ten opzichte van Rusland te volgen politiek, zeide Woensdag naar aanleiding van de Noordamerikaanse verkiezingen: „De drang naar vooruitgang moet door de uitslag der verkiezingen niet afnemen. Een Republikeins congres zal onvermijdelijk onze economische problemen verwaarlozen en het Amerikaanse volk dat in de grond altijd vooruitstrevend is in zijn houding, zal zich dan om hulp wenden tot de liberale leiding. Als gevolg van deze verkiezingen, zal de Democratische Partij òf vooruitstrevender worden òf sterven. Ik verwacht echter niet dat zij zal sterven" (Washington, AP 6.11).

RUSSEN NIET ONGERUST.

De uitslag der verkiezingen in de Verenigde Staten heeft de Russen blijkbaar niet verwonderd. Zij lijken niet zeer verontrust over de mogelijkheid van een Republikeins Congres (Moskou, AP 6.11).

het nieuws van vandaag

Als een dictator iets voorstel, pas dan op. De moderne geschiedenis heeft ons dit geleerd en daarom zal het voorstel hetwelk dictator Tito van Joegoslavië door bemiddeling van zijn Italiaansen kameraad Togliatti gedaan heeft, van alle kanten bekeken en overwogen moeten worden. Tito heeft namelijk met gul gebaar aan Togliatti medegedeeld, dat hij zijn eisen ten aanzien van Triëst wil laten schieten, zodat het onder Italiaanse souvereiniteit zal komen. Maar...... en nu komt het...... de voorwaarden waaronder Tito zulks zal doen, zijn: a) dat Triëst autonoom wordt. b.) dat Gorizia aan Joegoslavië wordt toegekend.

Een blik op de landkaart laat zien wat dit betekent. Gorizia ligt Westelijker dan Triëst aan de spoorlijn die de havenstad verbindt met Venetië, Padua, Milaan enz., zeer strategisch dus. Het zal geheel ingesloten zijn door de Joegoslaven, die met medewerking van de communisten in Triëst wel beslissingen zullen weten op te dringen aan het autonome gebiedje. Mocht men zich niet schikken, dan kan Triëst volkomen van de rest van het vasteland worden afgesneden en voor een havenstad die voor haar welvaart afhankelijk is van het achterland, betekent dat practisch de dood.

Aanvaarding van een dergelijk voorstel zou er dus op neerkomen, dat Tito veel sterker komt te staan dan wanneer Triëst een vrijstad zou worden onder toezicht van de Veiligheidsraad, zoals de grote mogendheden voorlopig beslist hebben. Volgens berichten uit New York, waar de Vierministerraad vergadert, hebben de Joegoslavische zowel als de Italiaanse vertegenwoordigers deze regeling krachtig bestreden en zo behoren de moeilijkheden ten aanzien van Triëst nog lang niet tot het verleden.

Nog op andere wijze dan door het voorstel over Triëst trekken de communisten vandaag de aandacht op zich. In Rusland wordt de verjaardag van de bolsjewistische revolutie gevierd en in Moskou vinden de gebruikelijke parades en betogingen plaats. Het valt op dat Stalin zich nergens op het feest heeft laten zien en ook geen verklaring heeft afgelegd. Gisteravond sprak Andrei Zhdanov, die reeds lang als zijn vermoedelijke opvolger genoemd wordt, in het Bolsjoi theater en heden was het Maarschalk Leonid Govorov, die de strijdkrachten schouwde en de menigte toesprak op het Rode Plein.

Politieke overpeinzingen

Van 7 December af, dat is een vijf jaar. Vijf jaar geleden kwam de rede van Hare Majesteit met de belofte.

Aanvankelijk hoorde men er niet veel over. De „Amigoe" schreef zelfs in alle eerlijkheid, maar toch wat stout, dat het wel op Oost-Indië zou slaan. Gaf het helemaal geen reactie?

Enkele maanden daarna kwam Minister Van Mook hier; hij was toen blijkbaar hier in zijn qualiteit van Minister van Koloniën, zoals het toen natuurlijk niet meer heette. Op de persconferentie — we hadden verschillende persconferenties met Ministers onder de oorlog, dat was een reuze-evenement voor de Curaçaose journalistiek, dat tegelijke een reuzetegenvaller werd —, was er ook een vraag heel deftig ingekleed over de belofte van de zevende December. Er werd met veel lof over die belofte gesproken; er werd geprezen; er werd gevraagd „indien mogelijk" een antwoordje te erlangen of de regering, misschien ook een idee kon geven, hoe wellicht, misschien die belofte voor Curaçao zou worden ingewilligd.

De vraag was lang, de vraag was voorzichtig, de vraag was van belang, doch het antwoord was een afwijzing zo kort, dat die afwijzing maar niet in de pers is verschenen.

Later kwam de belofte weer naar boven bij het bezoek van Prinses Juliana.

Het was in Roxy; daar stonden de groepen van St. Thomaskring en Veritas opgesteld; het was een recitering, maar één met nadruk. Er kwam een vers op de Koningin, met deze woorden:

„Kregen we vrijheid van de
Koningin van weleer
Uw Moeder gaf ons nog veel
meer
Vrijheid om te helpen in het
bestuur van dit land
Vrijheid daardoor in stem, met
kennis en verstand
En nu komen er boodschappen
over de zee
En brengen voor ons beloften
mee........"

De pers reageerde er niet op. De „Amigoe di Curaçao" kreeg die avond geen plaats in Roxy en schreef er zelfs niet over.......

Toen kwam de Commissie-Oppenheim. Het verslag is interessant; lees het nog maar eens, de opinies lopen zeer sterk uiteen bij de leden van die geleerde commissie.

De verkiezing kwam en vreemd: niets over de belofte, die men later de belofte tot autonomie ging noemen, niets. Men zocht in het vage der propaganda leuzen van de Democratische Partij naar iets, doch er was geen programma. Men sprak niet over de autonomie als inzet van de verkiezingsactie; men sprak zeker niet over vóór of tegen de autonomie, dat zou ook onzin geweest zijn, ieder was natuurlijk voor de vervulling van de belofte. Daarna pas kwam het in vorm van een streven tot autonomie. De term mag als reclame-slagzin gelukkig gekozen zijn, voor de zaak waar het om ging was die term niet goed. „Het klinkt onloyaal", zegt de voorzichtige politicus. Beter was een streven tot vervulling van de belofte van 7 December 1942. Men kreeg de leden voor de Rijksconferentie en de Rijksraad. En het was zeer goed, dat men door een commissie ging peilen wat het verlangen eigenlijk was onder de bevolking. De staatsphilosophie is echter wel zo moeilijk, dat men niet een 200 antwoorden behoefde te verwachten.

Enkele verenigingen gaven een bestudeerd antwoord op de vragen van die commissie. De commissie zelf, ofschoon in het rapport nogal verdeeld van opinie, trok in de critiek op de binnengekomen antwoorden eensgezind op.

Ook in een debatingvergadering werd een ontwerp voor een nieuwe structuur van Curaçao in ogenschouw genomen; dat was goed, dat gaf wat hoor en wederhoor op zulk een moeilijk gebied. Toen werd de volksbelangstelling ingeschakeld, wat niet nodig was. De commissies gingen naar Suriname en Nederland. Op zich vinden we het niets vreemd, dat over zulk een materie een commissie naar Nederland wordt uitgestuurd door de Staten. Volkomen terecht, misschien was het beter geweest een adviescommissie te sturen voor den minister, dan ineens een petitie te zenden naar de Koningin.

De grootste fout kwam echter hierdoor, dat men aan de petitie een memorandum verbond, een memorandum dat tot twee weken geleden voor het volk van Curaçao verborgen bleef.

Het leek zo een beetje of die Statenleden de methode gingen [illegible] we kennen uit de vaderlandse geschiedenis die hautain durfden zeggen: **„Wij komen handelen bij u, over u, maar zonder u."**

Als het gaat over het doodschieten van honden, dan kunnen we eindeloze speeches in het publiek aanhoren in de Staten. En zo ook als het gaat om een stoel, die er niet was.

Doch als het gaat om zaken, die grondwetswijzigingen op roepen en die een honderd wijzigingen brengen in de „grondwet" van Curaçao, dan gaan de deuren dicht!

Dat was fout, dat was primair tegen de aard van de Staten, die publiek de quaesties van ons volk moeten behandelen. Dat wekte argwaan, dat bracht achterdocht, de critiek over die onderwerpen was toch reeds bekend en men kon toch niet vertellen, dat het volk zo maar zonder critiek zich zou neerleggen bij wat in dat memorandum geplaatst werd. We hoorden het zwakke verweer: „Men kan de Koningin niet iets aanbieden, dat reeds publiek is." De Koningin weet toch ook wat de taak van de Staten is.

De wijsheid „in politicis" moet bij vele Statenleden nog blijken, zodat ook niet een jarenlange wijze behandeling der volksbelangen een garantie mocht heten. Men werd nog ongeruster door de houding van distanciërende leden.

Intussen deed zich het euvel gevoelen, dat men de volksbelangstelling had wakker geroepen. Ieder die een woord van critiek liet horen werd uitgekreten voor anti-autonoom. Het communiqué van de Katholieke Partij was een kloek woord. „We waren voor autonomie, we zijn voor autonomie en we zullen er voor zijn,doch open kaart heren."

Deze fout van een verborgen communicandum is de oorzaak geweest van veel deceptie en zal misschien nog duidelijker in de toekomst blijken een flater geweest te zijn.

Het is jammer om ons volk; we hadden in goed overleg reeds verder, veel verder, kunnen zijn. Ieder geve nu eerlijk toe: deze zaak is door de Staten niet wijs gehandeld, hier wreekt zich het feit dat men onervaren geesten in de Staten geplaatst naast t.. idealistische.

Wat er gedaan moet worden? Studeren op een goede decentralisatie, die practisch en niet te

Wordt vervolgd op pagina 2

Sjahrir e.a. voor besprekingen naar 't binnenland

Vulkaan Smeroe in actie

NAAR HET BINNENLAND.

Men verwacht dat Sjahrir en de andere leden van de Republikeinse afvaardiging Donderdag of Vrijdag naar het Binnenland zullen vliegen om met de Republikeinse leiders besprekingen te voeren over de onderhandelingen (Batavia, Aneta).

DE SMEROE WERKT.

De grootste vulcaan van Java, de 4000 meter hoge Smeroe die ongeveer 100 kilometer ten Zuiden van Soerabaia ligt, begon Zaterdagmorgen te werken en de gehele omgeving werd gedurende 13 uur met zand en stenen overdekt. Het aantal slachtoffers en de schade zijn nog niet bekend.

De uitbarsting werd voorafgegaan door een aardschok die 5 seconde duurde en die in Garoet op een afstand van 450 kilometer gevoeld werd. Waarschijnlijk is dit de aardschok die door de Britse seismograaf werd waargenomen. Dit is de tweede maal dat de Smeroe binnen zes maanden tot uitbarsting kwam. In Mei verwoestte deze vulcaan ongeveer 100 huizen en 370 akkers rijst terwijl een ernstige overstroming werd veroorzaakt door het blokkeren van de rivieren en de afwateringskanalen (Batavia, Aneta).

TJIBESAR TE MELBOURNE.

Het grootste Nederlandse vrachtschip teTjibesar is Dinsdag van Makassar te Melbourne aangekomen met ongeveer 250 inwoners van Celebes aan boord die gebruikt zullen worden om het schip te laden wanneer de Australische havenarbeiders blijven weigeren de Nederlandse te laden. De Tjibesar zal twee weken blijven alvorens via Sydney en Brisbane naar Batavia te vertrekken (Aneta).

DE CHINESE REGERINGSMISSIE.

De Chinese Regeringsmissie onder leiding van Dr. Li Ti Tsjeng keerde Dinsdag naar Batavia terug uit Bali na een reis van twee weken over Bandoeng, Semarang, Soerabaia.

[illegible] door de patriottische verwelkoming van zijn landgenoten; en hij bracht hulde aan het vooruitstrevende standpunt van de Nederlandse burgerlijke en militaire leiding. De missie vertrekt binnen tien dagen naar het binnenland (Batavia, Aneta).

LOWAKOELOE WEER IN PRODUCTIE.

De kolenmijn Lowakoeloe in Oost-Borneo waarin de Japanners gedurende de bezetting 200 Indonesiërs vermoordden is weer in productie gebracht en levert 800.000 ton kolen per maand (Batavia, Aneta).

DE VOORGESTELDE RECHTTREKKING.

De rechttrekking van de Nederlands-Duitse Grens zoals voorgesteld door de Nederlandse Regering in de nota's die gelijktijdig te Washington, Londen, Moskou en Parijs zijn overhandigd zullen de grens terugbrengen van 520 op 350 kiometer en voegt ongeveer 1750 vierkante kilometer. Duits gebied, meest landbouwgrond, aan Nederland toe met een bevolking van ongeveer 120.000 zielen.

Hoewel de stad Emden Duits blijft zou de Dolladr en het einde van het Oost-Fries kanaal het eiland Borkum en het Boertanger Veen ten Zuid-Oosten van Groningen genpast worden. Ook de Duitse inham ten Zuid-Oosten van Koevorden zal bij Nederland komen maar Nordhorn met 24.000 inwoners blijft Duits teneinde zo weinig mogelijk Duitsers in Nederland op te nemen.

Verder naar het Zuiden wordt de grens recht getrokken bij Glaanderbrug Vreden en Dinkperlo, ten Oosten van Nijmegen. Vandaar zal de lijn door het rijkswoud gaan maar geen belangrijke steden worden geannexeerd. Vele weilanden zullen binnen de Nederlandse grens komen door de rechttrekkingen in Zuid-Limburg. Nederland vroeg eveneens voor een aantal mijnconcessies op de linker-Rijnoever voor een periode van 40 tot 50 jaar.

Verder waarborgen tegen een hernieuwing van de Duitse referentie rechten op de Duitse spoorwegen en op het wegen- en watertransport ten nadele van de Nederlandse havens.

Ten derde, een verbod tegen het bouwen van nieuwe kanalen bestemd om de Rijnvaart om te leggen.

In de vierde plaats een waarborg tegen hernieuwde monetaire maatregelen die ten laatste nadelig zijn voor de Nederlandse economie. De nota besluit dat zo de economische vragen vooral betreffende de lijn concessie niet de verwachte instemming krijgen de Nederlandse Regering zich het recht voorbehoud uitgebreidere eisen te stellen (Den Haag, Aneta).

OVER EMIGRATIE.

Dr. Johannes B. D. Derksen, docent aan de Economische Hogeschool te Amsterdam, verklaarde Dinsdagavond toen hij per KLM naar Nederland wederkeerde, dat gedurende tien tot twintig jaren vooral Nederlandse Landbouwers naar Amerika kunnen emigreren.

Hij zeide, dat er een groeiend teveel is aan Nederlandse landbouwers en dat deze veel belangstellen in immigratie naar een land waar de landbouw bijna op eenzelfde peil staat. Aan boord van hetzelfde vliegtuig bevond zich ook de heer Dirk Hudig, directeur van de KNSM en C. J. M. Schaepman beiden leden van de Nederlandse afvaardiging op de internationale Maritieme Conferentie te Washington.

Hudig zeide, dat het verloop van de conferentie veel voldoening had gegeven en dat ondanks het ontbinden van de United Maritime Consultative Council het internationaal contact gehandhaafd zal blijven (New York, Aneta).

LICHTE HANDEL OP DE BEURS.

Er was slechts lichte handel op de Beurs en alleen staatsobligaties stegen een klein beetje. Unielever, Vredestein en Nederlandse Scheepvaart bereikten het laagste peil van het jaar. Industrie-aandelen, scheepvaart-aandelen en Nederlands Indische cultuur ondernemingen werden het zwaarst getroffen en verloren een tot 7 punten. Bank aandelen stegen, sommigen tot 2½ (Amsterdam, Aneta).

NIEUWS VAN OVERAL

POSITIE DER ITALIAANSE SCHEEPVAART.

De Italiaanse Minister van Scheepvaart heeft een plan van de regering ontvouwd, met betrekking tot het herstel van de Italiaanse koopvaardijvloot. In dit verband sprak hij de berichten tegen, als zou het in de bedoeling van de regering liggen, de vier grote scheepvaartmaatschappijen, Italia, Lloyd Triestino, Adriatica en Tirrenia, van welke lichamen het kapitaal reeds gedeeltelijk onder staatscontrole staat, te liquideren. Deze maatschappijen, zo verklaarde de Minister, zullen integendeel volgens een nieuw economisch systeem worden gereorganiseerd.

OPDRACHT AAN BADOGLIO

„Luister naar Verdi".

In 1943 werd in het geheim tussen het Geallieerde Opperbevel en den Italiaansen Opperbevelhebber Maarschalk Badoglio een wapenstilstand overeengekomen. De datum van deze wapenstilstand zou door de Geallieerden worden bepaald. De moeilijkheid was echter het Italiaanse Opperbevel op de hoogte te stellen en tegelijkertijd de Duitsers in onwetendheid te laten. Het Britse parlementslid Harold MacMilland heeft thans het geheim van deze „code" onthuld. „Wij hadden de Italianen gezegd steeds om 11 uur naar de BBC te luisteren en wanneer zij een bepaald muziek programma zouden horen (Verdi) zouden zij weten, dat op die dag de wapenstilstand zou worden aangekondigd en de landingen in Italië de volgende morgen zouden plaats vinden."

UIT ONS CARAÏBIË

PATER LYNCH NAAR SANTO DOMINGO.

De Noordamerikaanse Pater Lynch C. M. is naar Santo Domingo ter bestuderin van de aardbevingen, die daar de laatste tijd plaats vinden.



VLIEGVERBINDING ELKE DAG.

De verbinding met Curaçao is weer aanmerkelijk verbeterd. Het vliegtuig komt nu iedere dag behalve Zondag. In de regel komt er ook een groter vliegtuig dan tot heden toe het geval was.

KOMT ER PRIJSCONTROLE?

Er is sprake van, dat er prijscontrole op Bonaire komt. Het gerucht wordt druk besproken. We zijn benieuwd of — als het doorgaat — de prijzen van petroleum, benzine en electrisch licht ook onder de loupe zullen worden genomen. Voor benzine betalen we 53 cent per gallon.

Sint Willibrord

Vandaag op het feest van Sint Willibrord zou men een artikel kunnen schrijven over de tijd, waarin deze heilige leefde en de methode waarop hij werkte. Men zou een artikel kunnen schrijven over de kerk van Nederland.

Men zou kunnen schrijven over de missieactie van katholiek Nederland.

Men zou kunnen verhalen van de Jezuïeten, Franciscanen, Saeculieren, Capucijnen, Kruisheren, die hier werkten, van de Zusterkes, die hier stierven, van Mejuffrouw Putman, die als eerste van alle onderwijzeressen hier té vlug haar leven eindigde, en zo laten zien wat Katholiek Nederland deed voor Curaçao, iets wat een band schept voor altijd.

Men zou kunnen spreken over de kerk van St. Willibrord tijdens de afgelopen oorlog; men zou kunnen jubelen om den eersten kardinaal op de troon van Sint Willibrord.

Men zou kunnen spreken van het weer hoopgevend contact met hen, die ook de kinderen van Christus zijn.

Men zou kunnen spreken over het weer opleven van anti-katholicisme, ofschoon de katholieken toch goede vaderlanders bleken, doch dat zou zijn alsof wij de woorden van de profetie van Christus zouden vergeten: „Ze hebben mij vervolgd; ze hebben u vervolgd."

Inderdaad zo zou er een artikel geschreven kunnen worden, doch wij kunnen het niet als wij bedenken de woorden, die wij onlangs lazen in een studie over het Christendom in Nederland na de verkiezingen. **„De volgende vier jaren zullen beslissend zijn voor het Christendom in Nederland".** Wij weten niet of die woorden waar zijn in al hun verschrikkelijke ernst, doch vragen allen vandaag tot Sint Willibrord te bidden: **„Bewaar ons land Christelijk".**

Vervolg van Pagina 1

duur is. Verder geve men critiek op het memorandum van vakkundige zijde. Men late de volksbelangstelling er maar buiten. De Koningin zal haar belofte inwilligen, natuurlijk.

Men zij vooral ook voorzichtig met dat wat mooi is in de Nederlandse wetgeving, de wijze traagheid in veranderingen van grondwetten, de integraliteit van de rechterlijke macht, door de weinige invloed op de benoeming, de prachtig principiële gelijkstelling, het contact van eeuwen dat van hoge waarde bleek.

De „autonomie" moet van de straat naar de studeerkamer, doch niet naar de archiefkast. Voor de bestudeerden onder ons volk is hier een taak, een mooie Curaçaose taak.

CURAÇAO

K.L.M.-VLIEGTUIG BESCHADIGD.

Een KLM-vliegtuig van de dienst Amsterdam — New York is in de nacht van 5 op 6 November na een normale landing op het vliegveld Santa Maria op de Azoren, bij het wegrollen beschadigd, waardoor het de reis niet kon voortzetten. Geen der inzittenden heeft enig letsel bekomen.

DE REIS VAN MGR. VERRIET.

De Apostolisch Vicarius van Curaçao, Mgr. P. I. Verriet O.P., zal op 17 November een bezoek brengen aan Leeuwarden om er het 700-jarig feest van de Dominicanen bij te wonen. Op 22 November vertrekt Mgr. Verriet naar Rome. In December denkt hij terug te zullen keren naar Curaçao, zodat het Nieuwe Jaar hem vermoedelijk weer volgens traditie op het balkon van zijn residentie zal aantreffen.

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	8060
2e prijs	16575
3e prijs	15643
4e prijs	8424

MR. JAS OP HABAAI.

Woensdagmorgen heeft de waarnemend Gouverneur Mr. F. Jas, vergezeld door Adjudant Kapitein E. C. J. M. van de Laarschot, een bezoek gebracht aan Habaai, waar hij het tehuis van de Ouden van Dagen en de Inrichting voor Gebrekkige Kinderen in ogenschouw nam (RPD).

PERSCOMMUNIQUÉ.

De R.P.D. meldt ons:

Zijne Excellentie de Gouverneur benoemde bij G.B. dd. 29 October 1946 No. 9715 een commissie. welke belast is met het uitbrengen van een advies omtrent militairen (gedemobiliseerden inbegrepen), die in aanmerking wensen te komen om een verbintenis bij de in Curaçao te detacheren Rijkstroepen aan te gaan.

De commissie is als volgt samengesteld:

H. J. Suermondt, Algemeen Militair Commandant, Voorzitter; H. A. Corsten, Chef Personeel A.M.C., lid Secretaris; A. Boomgaart, Commies ter Gouvernements-Secretarie; E. C. J. M. van de Laarschot, Kapitein-Adjudant; W. R. Plantz, Onder-Voorzitter der Staten; E. L. Venema, Commandant van het Corps Militaire Politietroepen, leden.

Betrokkenen zullen, voor zover zij zich nog in werkelijke dienst bevinden, via de commandanten, terzake nader worden ingelicht, terwijl hun, die reeds gedemobiliseerd zijn, per advertentie in de plaatselijke bladen, de nodige inlichtingen zullen worden verstrekt.

LUC GRIMARD ZAL SPREEKBEURTEN VERVULLEN.

De Haïtiaanse journalist, letterkundige en historicus Luc Grimard zal — naar wij vernemen — morgenmiddag voor de AMS spreken over de Franse letterkunde. Morgenavond spreekt hij in de Thomasclub voor alle belangstellenden over „Le Roi Cristopre", den zwarten keizer van Haïti. Ook zal hij dan uit eigen gedichten voordragen.

SCHEEPSBERICHTEN.

6 November.

Gotic Star van Liverpool; Panama naar Cristobal; San Cristobal van Maracaibo; Gotic Star naar Cristobal; Besse van La Guayra; City of Dieppe naar Cristobal.

7 November.

Notos van Paramaribo; Uruguay van Antwerpen; Santa Catalina van New York; Empire Abercorn van Cristobal.

BRIEVENLIJST.

Onafgehaald en onbestelbaar bevonden brieven enz. enz.

Brieven.

B.: Samuel R. Benjamin, Charles Bell, H. v.d. Broek, A. J. Bolk, Lucille Brunder, Henry Brvson, E. Bent, Julia Burt, Lourencio Bernabela.
C.: Jannie Charlos, Francina Castillo.
D.: J. Dopper, Michael Davis.
E.: H. Elstak.
F.: Isoline Flanders, Mauricio Fillero, Matilda Felis.
G.: Mary Groen, Julian Gutierrez, Matilda Genest, Luis Quinones Guerra.
H.: Elias Francisco Hanza, Bertha Hughes, Florence Holman, A. v. Hamburg, Jan v. Hamburg, J. Hoogvliet, E. J, Harting
I.: Gertrude Isaac, Donisia Ignacio.
J.: W. E. James, J. D. Joseph, C. M. James, Hose Antonio Janga, Johan Janga, Josefina de Jongh.
K.: Jacobo Keller.
L.: P. Graf de Leeuw, Lucina Liburd, Marcela Lucas, C. J. Lageweld, Randolph Lauroe, Anita Louis.
M.: Julian Margarita, Hotel Miramar, C. Mimie, William Matheuw, Mr. Molder, Abraham Muncero, Nicolas Merkies, Cola Merkies.
N.: Lelia Naar.
O.: Delio Osniho.
P.: Luis Poli, Paradijs Sta Marta weg 2, Ismay Elaino Phillip, S. A. Parkes.
R.: Hillenah Robins, Clophine Rogers, Elmear T. Ratchard, Erigeta Richardson, Cesario F. Rog, Flavana Rondon, Ruth Ann Rogers.
S.: Jode M. Sihia, De Stuw, W. J. Smit, Jacques E. Stewart, J. C. Solian, A. P. C. Spijkers.
T.: Mevrouw Tore.
V.: Ofelia Valerio, A. C. Vos, Miss Vicentia House 237, N. V. Handelmij A. van Voet.
W.: Millicent Williams.
Z.: S. Zwijgers.

Drukwerken.

H.: Joh Harmsen, Cornelis Henriguez.
M. Nella de Mey.

Aangetekende stukken.

A.: Carphilus Abraham, G. P. v. Audel, F. J. Armstrog.
B.: Manuel Batista Jr., Jacgues E. Brons, oJse de Freitas Branco.
C.: Philip Cuales, Jose Fernandes Camacho, Francisco Rudrigues Cachucho, Manuel Fernandes de Castro, Manuel Gomes Calais.
D.: Randolph Murray Davis, Rodulfo Horacio Dames, Pedro J. Houman Daniels.
F.: Dudley Fullerton, Manuel Rrieta, Agostinho de Jesus de Freitas, Jorge de Freitas.
G.: Jose Gomes, Antonio Gomes.
H.: Pura Rosa Halmeyer, Edwin Henriguez, William Hanley.
K.: Anita S. S. Kroon.
L.: Sunilda Lopez, Gertrude Laurence, J. Larzabal.
M.: Amado Marin, Simeon F. Mercera z.n. Olivier Mercera, Victor M. Martina, Sampson Maucice, Ernesto Dionizo Margues.
N.: Jules Noordwijk.
O.: Emmy Oubiter.
P.: Lum Yet Poo, Alfredo Pereira Pinto, Pura Pena, Gerardo Piet, Manuelita Alvarez Piet.
R.: H. W. L. Rojer, Antonio Garces dos Reis.
S.: Aan den eigenaar van de Slagerij te Marchena22, Jono de Sousa, L. J. Seonilia.
Y.: Ho Kang You.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

5 November: Maximina Maria en Veneranda Geerman; Conrad v. T. M. Coronel, Johan de Goederen, Gerrit Klaas Fraay, Johan Wever, Leen Sanders, Alvin Mathews, Aura Hernandez, Israel David Baumgarten, Guillermo Precensio Pardo, Clinton Alfred Williams, Alida Maria Wever, Simon Dirksmast, Eric de Jongh, Prodencio Rooyer, Richardson Rudolph, Lodewijk Oliver Lampe, Johan van Aerde, Rosa Maria Valdes Rivera, Felix Ras.

6 November: David en Mary Robb; Bastiaan van Bemmel, Jan Pieter Daudey, Carl Albrecht, Dirk Johannes Ruyter, Ramon Montaner, Martin Buxby, Frank Kovacs, Fred Perry, Mercedes Berrocal, Gerard Fopma, L. Rogers.

Aruba — Curaçao.

5 November: David J. Cardozo, Anton Smolders, Anton Wilhelmus Lendering, Nadie H. Lakis, Bernardino Pourier, Benjamin Alvares Correa, Egon David Baiz, Freddy Hooi, Juliana Kooiman, William Holness, Johan de Goederen.

6 November: Fred Perry, Frank Kovacs, Martin Buxby, Lyttleton Rogers, Elias Morkos, Gerard Topma, Maria Confesor Ahyna, Zacharias Isabel Reynita, Joseph Engers, Arend Adriaan Bitter, Josefa Piter.

Curaçao — Barranquilla.

6 November: Manuel en Elisa Cañas; Michiel Amarante, Harry van de Linde, Alberto Martinez Machado.

Op doorreis naar Bogotá: Raymond Reuland.

Curaçao — Bonaire.

5 November: Victor Maria Pieternella, Jose Maria Jansen, Ursela Ellis, Mercelina Jansen, Nicolina Juliet, Dolores Eugenio, Rampna Girigoritha, Wilfred Fernando en Baby Juan Antolina Doran; Jose Maria Martis, Santiago M. Coffiel.

6 November: Germano Maximino Booi, Silvanie Samuel en Susana Maria Maduro Lopez.

Bonaire — Curaçao.

6 November: Alexander Thielman, Edith Craane, Cordilla en Salvador Tito Thielman.

Op doorreis naar Aruba: Rodolfo Nicolaas.

Curaçao — La Guayra.

6 November: Luis Lozano, Clemencia en Elias Penso; Florentino Pavino Lei-Udenhoven, Eliot Latham Dobbins.

Curaçao — Maracaibo.

5 November: David Vazquez Baldominos Monge, Fernanda Maria Linarow, Carlos Soria Larringa, Marcelina Lagasti Lopalegui.

6 November: Antonio Maria Guerra Morales, Margo Dominguez.

Maracaibo — Curaçao.

6 November: Jack S. Hysmith, Orangel Torres, Ernesto Leon, Luis Felipe Calderon, Emilia Teresa Millian.

Miami — Curaçao.

5 November: Jo[illegible] Koot, Elien M. Rouffaer, A. de[illegible] Manzanilla.

Parama[illegible] — Curaçao.

6 November: R[illegible]hard Serano Lindveld, Edward[illegible] Juliana Elisabeth Parisius, G[illegible]demette Vermeulen, Xaveriu[illegible] Yuhandas Ramdayal, Sophia [illegible]aria Johanna, Louise Madele[illegible] en Robertus Carolus Se[illegible]

Naar Aruba: [illegible]arry George Valen.

Curaçao— Port au Prince.

6 November: Eva Rocourt, Maryse, May en Evelyne Ramirez; William Earl Johnson.

Curaçao — Port of Spain.

6 November: Iancu L. Sucher. Gerard Rimerajan Terpstra, Joseph Ernest, May Scott, Lois May en Philip Ernest Tetrault.

Op doorreis naar Paramaribo: Rene Alwin Kusters, Erwin Hugo Hoelen, Hioe A Sen, Ceryl Joseph Schmeltz, Maryke Peters.

St. Kitts — St. Maarten.

5 November: George T. Lawrence, Francis Daley.

St. Maarten — Curaçao.

5 November: J. E. L. en Beryl V. Richardson; Josephine A. C. E. Brown.

Op doorreis naar Aruba: Zuster Borromea v.d. Wielen.

Trinidad — Curaçao.

5 November: Op doorreis naar Aruba: Agnes Caroline John, Venise Venita Robinson, Sarah Virginia Matherson, Lennie Simon.

Op doorreis naar La Guayra: Rosa Simon.

Op doorreis naar Miami: Eric Allen.

Wij ontvingen

„Jesuit Missions", October 1946.

Een modern uitgegeven missietijdschrift ons toegezonden door de Paters Jezuïeten van Jamaica. Verschillende mensen hebben tijdens de oorlog, toen het niet mogelijk was, om de vacantie in het Moederland door te brengen een vacantiereis gemaakt naar Jamaica en bij hun tochten door Kingston, bij hun tochten door de cunucu hebben ze misschien wel gemerkt, hoe moeilijk en zwaar het missiewerk voor de Amerikaanse Paters Jezuïeten moeten zijn op dat eiland, waar zij zulk een heerlijke vacantie doorbrachten.

Voor ons in de hotels was het leven goed, doch in de kerk begrepen wij iets van het werk, daar in een niet-katholiek land. Uit het tijdschrift blijkt, dat de Amerikaanse Paters Jezuïeten niet slechts missies hebben op Jamaica, doch ook in Brits Honduras en verder op Ceylon in Brits Indië, de Philippijnen, Irak en China. „Er is nog veel te doen", ook in ons Caraïbië. Het tijdschrift wordt uitgegeven te New York, Madison Avenue 962.

NAAR NEDERLAND.

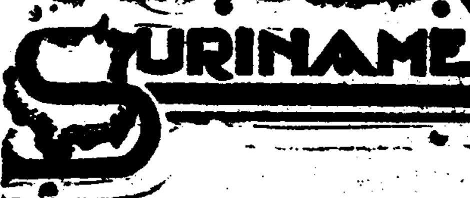
De volgende passagiers vertrekken met het KLM-vliegtuig van 13 November 1946 van Curaçao naar Amsterdam:

Willem Frans Gerdingh, Kors v.d. Wolf, Willempje Merrigje v.d. Wolf, Kors v.d. Wolf, Robert v.d. Wolf, Jacob Speksnyder, Christina Jacoba Margareta Speksnyder, Jacob Gijsbert Speksnyder, David van Santen, Gerrit van Tongeren, Johannes xan Pesch, Anthony Willem de Bie, Corneils den Boef, Maria Johanna den Boef, Marinus Cornelis den Boef, Leendert Telle, Leendert Telle, Elisabeth Telle, Zwaantje de Vries, Evert Leendert de Vries.

VERKEERSONGEVALLEN.

Had een aanrijding plaats in de Bitterstraat, nabij de Van Raderstraat, tussen een huurauto en een pick-up, waarbij de huurauto aan de rechtervoorzijde schade bekwam. De bestuurder van de pick-up beschreef een kleine bocht naar links instede van een grote en botste tegen de uit de richting Scharlooweg komende huurauto op.

Deed een manspersoon aangifte bij de Verkeersafdeling, dat een vrachtwagen een gedeelte van zijn omrastering, behorende bij zijn woning, kapot had gereden. De vrachtwagen was hierna weggereden. Een onderzoek wordt ingesteld.



BAUXIETSTAKING TEN EINDE.

De staking in de Surinaamse bauxiet Maatschappij, die zes weken geduurd heeft, eindigde Dinsdag toen zowel de arbeiders als de werkgevers de voorstellen aanvaardden die Vrijdag door de Gouvernementsbemiddelaars waren voorgelegd. Medegedeeld werd dat zeer binnenkort het werk hervat wordt (Paramaribo, Aneta).

Kerkgeschiedenis

Vervolg).

door

PATER W. BRADA O.P.

Het bevreemdt wel een beetje, dat men in zulk een tijd gaat denken aan het bouwen van een toren; de toren is dan ook nooit afgekomen (in 1903 werd er bij de St. Annakerk een soort van toren gebouwd).

We zien dat er in het jaar 1810 inventaris wordt opgemaakt, dit was misschien voorschrift van de Engelsen, die wilden weten wat er in het bezit van de kerk was.

Als een bewijs van een geregeld godsdienstig leven mag gelden, dat prefect Schink op Pinksterdag het Heilig Vormsel toedient aan 949 vrouwen, terwijl de prefect Pirovano dat nog eens kon dóen op Kerstmis 1816, doch dan is er reeds verval; er zijn dan slechts 177 vormelingen, waaronder 29 mannen en de rest vrouwen.

Alles gaat zijn gewone gang, we zien rekeningen voor kosten door het kerkbestuur gemaakt voor de Heilige Communiefeesten en voor het feest van Maria Lichtmis.

De prefect Schinck was heel bevriend met den sterk pro-Engelsen Dominee Van Esch. Toen de laatste naar Suriname vertrokken was en daar de katholieken zonder pastoor trof, vroeg hij zijn vriend pastoor om toch ook over te komen naar Suriname, wat deze ook inderdaad deed. Mgr. Niewindt die dichter bij de feiten staat, zegt, dat dit vertrek van Pater Schinck zijn oorzaak ook vond in misnoegen tussen de heren kerkmeesters en den Pastoor.

Wat is het geval? Op 26 Juni 1808 was van Curaçao vertrokken een zekere Dominee Van Esch. Hij ging nu werken in Suriname. Deze Dominee was wel tijdens de oorlogsjaren 1803 — 1804 op vacantie in Holland, doch wij kunnen begrijpen, dat in die dagen op het kleine Curaçao waar zoveel geleden werd, de mensen dichter tot elkander kwamen, zo zien we dan ook verhaald dat zij, de Pastoor en Dominee Van Esch, vrienden waren. In Suriname aangekomen, zag de Dominee dat de zorg voor de Katholieke Kerk was opgedragen aan den Dominee, daar er geen priester was sinds 1793. Deze dominee schreef daarover naar Curaçao en hielp mede om te trachten dat alle moeilijkheden zouden uit de weg geruimd worden opdat Pastoor Schinck naar Suriname zou komen. Men redeneerde natuurlijk zo.

Daar op Curaçao zijn nog twee priesters en hier heeft men in geen jaren meer een priester gezien. Een heel plechtig, van terminologie wat protestant klinkend verzoek of beroep, bereikte de Pastoor in December 1809. Pas in Mei maakt de Pastoor aan de mensen bekend, dat hij van plan is naar Suriname te vertrekken. Hij zal dit pas zes maanden later hebben kunnen bekend maken, daar hij of zelf nog ineens tot die stap gereed was, of omdat hij eerst permissie van zijn oversten moest hebben. In zijn faculteiten was hem wel de macht gegeven om tijdelijk zijn prefectschap af te staan aan één van zijn confraters, doch had hij ook de macht over Suriname? Deze quaestie is wijd en breed bestudeerd. Misschien was hij aangesteld als „prefect van de kunst". Misschien ook staat het toch wel in zijn papieren, dat hij voor beide Nederlandse Westindische gebieden was aangesteld. Als Mgr. Niewindt later Apostolisch Vicarius wordt, zien we ook dat hij wordt aangesteld voor Curaçao en voor Suriname.

Het volk van Curaçao was teleurgesteld en zond den Pastoor een verzoek om te blijven, welk verzoek de Pastoor maar doorzond naar Suriname.

Daarop kwam echter een tweede beroep. Op 13 Juni vormde de prefect nog; in Juli wordt den gelovigen bekend gemaakt, dat men een toren gaat bouwen, waarvoor een collecte gehouden wordt (Pater Pirovano is er nooit mee klaar gekomen). Doch dan volgt het vertrek. Het staat aangegeven op 25 September. Vreemd is dat een dagboekschrijver als Senior het niet vermeldt.

Mgr. Niewindt zegt later, dat Prefect Schinck ook ging vanwege dat kerkbestuur. Na zoveel jaren werken nog onaangenaamheden!

Hij vertrok van enkele personen vergezeld (in 1811 pas). Voordat we spreken over zijn werkzaamheid in Suriname vraagt men zich natuurlijk af: hoe liet de Prefect Curaçao achter en hoe was de toestand daar? Hij liet er achter één kapelaan, de bovengenoemde Pirovano, waarvan we al direct kunnen vertellen, dat hij na enige jaren vertrok naar Aruba om niet meer terug te komen. Ook hij wilde niets meer weten van die lastige kerkmeesters!

We weten dat Gouverneur Kikkert Pater Pirovano prijst, als een waardig priester, die goed kon opschieten met de dominees. We lezen, dat hij niet zo erg over de parochie, die hij van Pastoor Schinck had overgenomen, tevreden was.

De toestand was economisch na de opstand van 1795 en na die oorlogen natuurlijk verschrikkelijk. Gouverneur Kikkert zegt dan ook, dat de bedelarij hand over hand toeneemt. Vreemd is dat er gerapporteerd wordt, dat er geen armenzorg is bij de Katholieken. Misschien is die armenzorg niet georganiseerd geweest. Geld was er wel en men zal zijn plicht gekend hebben. Men heeft het vreemd gevonden, dat kapelaan Pirovano een eigen tuintje heeft op Sjaro, geld leent aan de kerk tegen een goede rente van 6%, doch dit alles zal goed besteed zijn, want hij zelf leefde zeer arm.

In 1817 zijn er 600 mensen die hun Pasen houden, daaronder 50 mannen. Dit is verschrikkelijk slecht, want we weten, dat er op Curaçao, Aruba en Bonaire van de 16.655 inwoners, 13.952 katholiek waren. Pater Stöppel, toen kapelaan bij Pirovano, huilt erover in zijn brief als hij uitroept: „Wat een verwaarlozing van de geboden van de kerk en wat een weinig zorg voor de zielen!"

„Het heilig leven van Pater Schinck was niet in staat geweest het eiland te verbeteren."

We weten ook, dat de enthousiaste Pater Stöppel die schreeuwt om priesters, zich ook tot den Koning wendde om toch vrijheid te krijgen op de plantages en om meer respect te krijgen voor het huwelijk. Zijn verbanningsbevel volgde. O, tijden, o kolonisatie!

Over de werkzaamheden van Pater Schinck in Suriname zijn we door de artikelen van fr. Abbenhuis goed ingelicht. We geven ze hier:

„Pater Schinck, ofschoon reeds 62 jaar oud, 32 jaar missionaris op Curaçao, waarvan 23 jaar Prefect, betoonde toch zijn lust en genegenheid om de Surinaamse katholieken te hulp te komen. Uit de toon zijner brieven bleek, dat hij medelijden had met de verlaten Kerk van Suriname.

Het kerkbestuur wist, dat er buitenom beraadslaagd werd en gecorrespondeerd, maar heeft in die jaren geen beroep gedaan op Pater Schinck. Waarschijnlijk wilde de Prefect de oude moeilijkheden ontwijken en eerst eens polsen, hoe de zaken stonden.

Spoedig vernam hij dat er zwarigheden bestonden; de zending mislukte. Die zwarigheden kunnen geweest zijn: de anti-Roomse gezindheid van het Hof, dat niet gemakkelijk verlof zou geven; de oude financiële nood van de kerkeraad, waardoor de verplichte armenzorg niet kon verzekerd worden; het feit, dat Pater Schinck regulier priester was, zal het Hof geen vertrouwen ingeboezemd hebben, maar herinnert aan de derde voorwaarde van 1785; tenslotte kan ook de oude twist in de schoot der Vaderen, een bezwarend omstandigheid geweest zijn voor een grijsaard, die de vrede als eerste voorwaarde nodig geacht heeft om te kunnen slagen.

En toch...... ondanks alle bezwaren bleef de gemeente hopen op de komst van Pater Schinck. Het kerkbestuur ijverde voor gezonde financiën en slaagde in zoverre dat in het najaar van 1810 de kassier J. Thijm een batig saldo vaststelde. Onder het Engels bestuur werden er gemakkelijk ruime voorschotten verstrekt aan de kolonisten; overdaad en verkwisting kwam zozeer in zwang, dat Gouverneur Hughes in 1808 moest bepalen, dat geen slaven goud of zilver mogen dragen „dan alleen zal het gepermitteerd zijn gouden oorringen te dragen, hals- en armbanden met een klein gouden slootje vast te hechten."

Behalve de overvloed van Engels geld onder de kolonisten kwam de vergoeding voor het gebruik der kerk ook goed te pas. Gouverneur Bentinck nam zelfs op zich de reparatie te bekostigen.

De tweede moeilijkheid voor de priesters, nl. de kerkelijke onenigheden, welke Pater Schinck wellicht afschrikte, is zeker ook door het bestuur opgelost. De geschiedschrijver, Pater Bossers, vermeldt die tenminste niet meer na 1810.

Maar het grote bezwaar: de onwil van het Hof, kon het bestuur niet alleen overwinnen. De predikant der Lutherse gemeente Ds. Koops, tevens enigermate herder en leraar der Roomsen, kon hierin het bestuur ook niet helpen. Hij was daartoe niet de gewilde persoon, omdat hij in 1804 den Engelsen gouverneur, het Hof en zijn Lutherse Kerkraad vertoornd had, door zijn weigering om op de eerste audiëntie van den veroveraar Gouverneur Green te verschijnen. „Ik ben granman van de kerk, en ik heb met geen mens iets te maken", liet hij de vertoornde ouderlingen weten.

Toen echter in Juli 1809 de Hervormde predikant Ds. P. v. Esch zijn standplaats Curaçao met die van Paramaribo verwisselde, was het einde van alle zwarigheden in het verschiet. Want deze vriendelijke man werd hooggeacht en door Gouverneur Bentinck, die zelf moeite gedaan had om de Hervormde Gemeente na zeven jaren weer een herder te bezorgen, èn door den Pastoor van Curaçao, Pater Schinck.

Ds. Van Esch hield spoedig zijn intree-rede, waarbij „de toevloed van toehoorders van alle godsdiensten buitengewoon was "(Surinaamsche Courant 1809).

Hij moet wel begeesterend gesproken hebben over Nehemias I 2 en Rom. I, 16, want de weerklank ervan is te horen in het beroep, dat de katholieke kerkeraad gaat doen op den Prefect Schinck. Ds. Van Esch hielp hen met raad en daad; door zijn invloed werden de meeste zwarigheden uit de weg geruimd bij het Hof en bij den Gouverneur Bentinck, die zelfs financieel o.m. het bestuur te hulp kwam.

De predikant meldde dit aan den Prefect Schinck, wiens genegenheid voor Suriname hij op Curaçao leerde kennen.

Pater Schinck antwoordde hierop aan Ds. Van Esch: „De nadere beschikking van de kerkeraad zal ik afwachten, en wat ik voor het welzijn dier gemeente te doen kan, zal ik met een liefdevol hart verrichten."

Het is niet nodig hieruit af te leiden, dat de Prefect eigenmachtig zijn standplaats wilde verlaten. De geschiedschrijver P. Bossers besluit terecht, dat de grijze opofferingsgezinde missionaris een tot nu toe onbekende volmacht bezat van zijn Provinciaal en van den Nuntius. Het ware anders ook onmogelijk, dat de Prefect enkele jaren later aan zijn medebroeders te Amsterdam het verzoek richtte, om hem als medehelper of opvolger te hulp te komen.

Wel hebben Mgr. Schepers, Mgr. Swinkels en Pater Bossers later tevergeefs de wettige zending van den Prefect onderzocht, en tevergeefs na vraag gedaan bij de archieven van Curaçao, van de Franciscanen, van het Bisdom Haarlem, de Internuntiatuur, en der Propaganda te Rome, doch hieruit mag niet besloten worden, dat er een eerbiedwaardige grijsaard onwettig gehoor gaf aan een Protestants kerkelijk beroep van de kerkeraad.

Toen deze van Ds. Van Esch, vernam, hoe de zaken stonden, richtte hij aanstonds een request tot het Hof en den Gouverneur. Nog voordat het Hof besliste, gaf Gouverneur Bentinck reeds toestemming. Op 2 December 1809 ondertekende de kerkeraad het kerkelijk beroep, opgesteld waarschijnlijk met behulp van Ds. Van Esch. In dit beroep spreken duidelijk de jammerlijke wanbegrippen der katholieken, die zij opgedaan hadden tengevolge van de intieme omgang met de Lutherse en Hervormde gemeenten.

De Apostolische hiërarchische zending bevroedden zij niet het minst, en van het drievoudig ambt van den priester erkenden zij alleen het leraars- en herdersambt. De kern van het priesterschap nl. het ambt van offeraar, middelaar tussen God en de mensen, veronachtzaamheden zij. In hun noodkreet om een herder en leraar roepen zij niet om den Christus Eucharisticus; schenken geen aandacht aan het durend offer der Heilige Mis en aan het Hemelbrood, de Spijs der zielen. Zij gevoelen zich meer de knechten van God en navolgers van Christus dan de ledematen van Zijn Mystiek Lichaam, de ranken van de Goddelijke Wijnstok.

Dit alles blijkt uit enkele zinsneden van het beroep:

„.......in naam der gemeente en onder goedkeuring van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur hebben wij besloten een wettig beroep te doen......"

„.......er bestaat bij ons geen twijfel of die keuze van den Heer kome......"

„.......vermits het noodzakelijk is dat de gemeente voorzien worde van een godvruchtig, getrouw, rechtgeloovig en welbegaafd herder en leraar......"

„.......opdat U HoogEerw.... het gevallen weder oprichten, en het gebrokene van harte met het in duisternis rondtastende troosten en verlichten moget..."

„.......door woord en daad moget bevorderen de uitbreiding en den bloei onzer kerk......"

Tekenend is het slot van het beroep:

„Wij vertrouwen en bidden desnoods, dat U Hoog Eerw., deze goddelijke en wettige roeping, in des Heren vreze, vaardig en zonder bezwaar, tot u zult gelieven aan te nemen..."

Hier bemerkten de schapen niet, dat zij de rollen omkeerden door als herder op te treden.

Bij het beroep voegden zij enkele condities: Jaarsalaris van 5000 gld plus bij-inkomsten tot 2 à 3000 gld, hetgeen echter bij de toenmalige koers nog maar een 2000 gld in Nederlandse waarde was. Want Gouverneur Frederici had onder de kleine bevolking nog een 2½ millioen papieren guldens doen rondfladderen, hetgeen met de voorradige schat ruim 8 millioen „Surinaams goud" uitmaakte.

Ook presenteerde het bestuur vrije woning en bediening van slaven aan den „Eerw. Medebroeder (!) en Evangeliedienaar!"

Aan al die katholieke titels bemerkte Pater Schinck ook al, hoe hard het nodig was dat er een priester kwam.

Omtrent de oude bezwaren gerustgesteld door het schrijven van Ds. v. Esch en den kerkeraad, besloot hij te vertrekken. Hij kondigde zijn besluit aan bij zijn Curaçaose parochianen in Mei 1810. Aanstonds ontving hij van hen een dringend request om zijn kudde niet te verlaten.

Dit request zond hij op naar Paramaribo met het bericht, dat hij op zijn besluit terug kwam hetgeen hem strijd gekost had. De geschiedschrijver Pater Bossers vermoedt, dat hij het dringend request van zijn beminde Curaçaoënaars opzond om zich daardoor gezag te verzekeren tegenover „het goddelijke en wettige" commando van Paramaribo. Zouden de heren in de toekomst hem al te vaderlijk willen behandelen, dan kon hij hen steeds herinneren aan zijn oude kudde, en aan zijn hiërarchische volmacht. Hiertoe behield hij zich ook de waardigheid van Prefect der Curaçaosche Missie, en stelde een medebroeder op Curaçao aan als vice-prefect, waartoe hij de Pauselijke machtiging had sinds 1787, van namelijk zijn faculteiten geheel of gedeeltelijk, voor kortere of langere tijd te kunnen overdragen.

Om uit een ander gezichtpunt even de wettigheid der Surinaamse zending van P. Schinck te bepleiten, zij hier eraan herinnerd, dat hij in Paramaribo kwam onder het Pontificaat van Pius VII, die eveneens aan prefect Wennekers in 1821 dezelfde beschikkingsrechten gaf over zijn faculteiten, ook voor Curaçao.

Men kan begrijpen, hoe groot de teleurstelling was van het kerkbestuur te Paramaribo, wie men niet ontzeggen kan, dat zij met een oprecht verlangen naar een priester en een vurige begeerte naar de uitbreiding der H. Kerk bestuur op 19 Juli het schrijven van hun moeiten aanwendden. Nadat het P. Schinck ontving, stelde het aanstonds een tweede beroep op 2 Augustus 1810.

Wel had het Hof per resolutie van 27 December 1809 streng geantwoord op het request van de kerkeraad, dat alle voorwaarde van 1785 van kracht bleven, maar het zou zo'n vaart niet lopen, als bleef de financiële toestand niet rooskleurig en al dreigde er ook een regulier, een Franciscaan te komen. De strenge resolutie scheen voor de leus gegeven, want op 2 December had Gv. Bentinck al toegestemd in het eerste beroep van den Pater, en zodoende de beslissing van het Hof tevoren waardeloos gemaakt.

De kerkeraad liet dus de verschrikkelijke resolutie van 27 December 1809 voor wat ze was en beriep opnieuw den H. Eerw. Prefect op 2 Augustus 1810.

In dit beroep prijzen zij de Curaçaose parochianen, billijken hun request als bewijs van hun dankbare aanhankelijkheid. Maar... en nu maakt de nood hem slim, laat de heer Perovano u vervangen, hij moest het toch ook doen als U H. Eerw. op missiereis was,

Curaçao zal niet herdeloos blijven, het is daar veel gemakkelijker priesters te bekomen...

Buitengewoon tatisch herinnert de raad nu Z. H. Eerw., aan zijn oude liefde en lust voor Suriname, die bleek uit vroegere correspondentie en uit de tegenzin, de strijd die hem het bedanken voor het eerste beroep gekost had.

Nogmaals wijst het bestuur erop, dat alle zwarigheden geweken zijn, doch dat onze diep vervallen, talrijke, waarlijk ongelukkige gemeente dringend opbeuring nodig heeft. De Eerw. raad wist dus een ouden ijverigen kloosterling-missionaris in zijn zwak te tasten! Plechtig verzekerden zij, en hierin toonden zij zich katholiek, dat zij veel belang stelden in de voortplanting van onze voorvaderen zoveel geleden hebben."

Zij schenen dus te weten, dat de Franciscanen van Curaçao, en vooral pater Schinck, vurige slaven-apostelen waren, die om de H. Doop en de vrijheid der slaven wel de strijd durfden aanbidden met de Compagnie of het Gouvernement.

Ds. van Esch toont later, als hij weer met Pater Schinck voor de slaven werkt, denzelfde ijver. In het 2e deel der brieven van Baron van Sack is opgenomen een brief van Ds. van Esch, waarin hij schrijft, dat noch slaaf noch vrije van de Christelijke Godsdienst is uitgesloten; dat het aannemen van slaven, in de koloniën waar zulks niet is verboden (Curaçao?), de beste gevolgen heeft gehad (brief van Ds. van Esch 22 Juni 1812.*).

In deze brief klaagt Ds. van Esch dat de eigenaars hun beloften niet houden van gedoopte slaven en kinderen vrij te geven, sedert drie jaar heb ik verscheidene volwassenen en kinderen gedoopt. In deze kolonie mogen de gereformeerde Geestelijken de kinderen van heidense ouders niet dopen zo lang deze in slavernij zijn tenzij dat de eigenaars dier kinderen daartoe vrijheid verlenen.

BEKENDMAKING

De Algemeen Militair Commandant maakt hierbij bekend, dat ingaande Maandag 11 November a.s., tot nader order, de mogelijkheid wordt opengesteld voor gedemobiliseerde schutters, V.K.C.'ers en Nederlandsche Reserve en dienstplichtigen, om zich op te geven voor het aangaan van een verbintenis, (voorloopig van 2 jaar) bij de in Curaçao te detacheeren Rijkstroepen.

Aanmelding op werkdagen van 8—12 uur v.m. bij den Secretaris van de aannemingscommissie, de Chef Personeel Bureau A.M.C., in het Waterfort, alwaar voorts alle gewenschte inlichtingen kunnen worden bekomen.

Gegadigden dienen, voor zoover zij in het bezit zijn, bij aanmelding het militaire zakboekje over te leggen.

Voor de aanmelding van gegadigden op Aruba en Bonaire zal een nadere regeling worden bekend gemaakt.

De Algemeen Militair Commandant vnd.,

H. J. Suermondt.

3—1